

ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το Θέατρο Σοφία Βέμπο και το Καραπάντσειο πολιτιστικό κέντρο Αμπελοκήπων - Μενεμένης

Το Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αμπελοκήπων - Μενεμένης μελετήθηκε ως πρότυπη βιώσιμη εγκατάσταση πολιτισμού από ομάδα μελέτης του με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή Νίκο Καλογήρου. Το κύριο πρόβλημα αστικού σχεδιασμού που έπρεπε να επιλυθεί ήταν η ένταξη του σχετικά μεγάλου συγκροτήματος, με το ελάχιστο δυνατόν κόστος, στο ενδιαμέσο οικοπέδο έκτασης 872 m² με προβλεπόμενο συνολικό εμβαδόν των χώρων κύριας χρήσης 2092 m², χώρων υπόγειας στάθμευσης 1.702 m², διαμορφωμένης pilotis- πλατείας 604 m² και φυτεμένου δώματος υπογείου 247 m². Το κτιριολογικό πρόγραμμα περιλαμβάνει μια πλήρως εξοπλισμένη αίθουσα θεαμάτων 300 θέσεων, βιβλιοθήκη, αίθουσες χορού και γυμναστικής, γραφεία και δώροφο υπόγειο χώρο στάθμευσης.

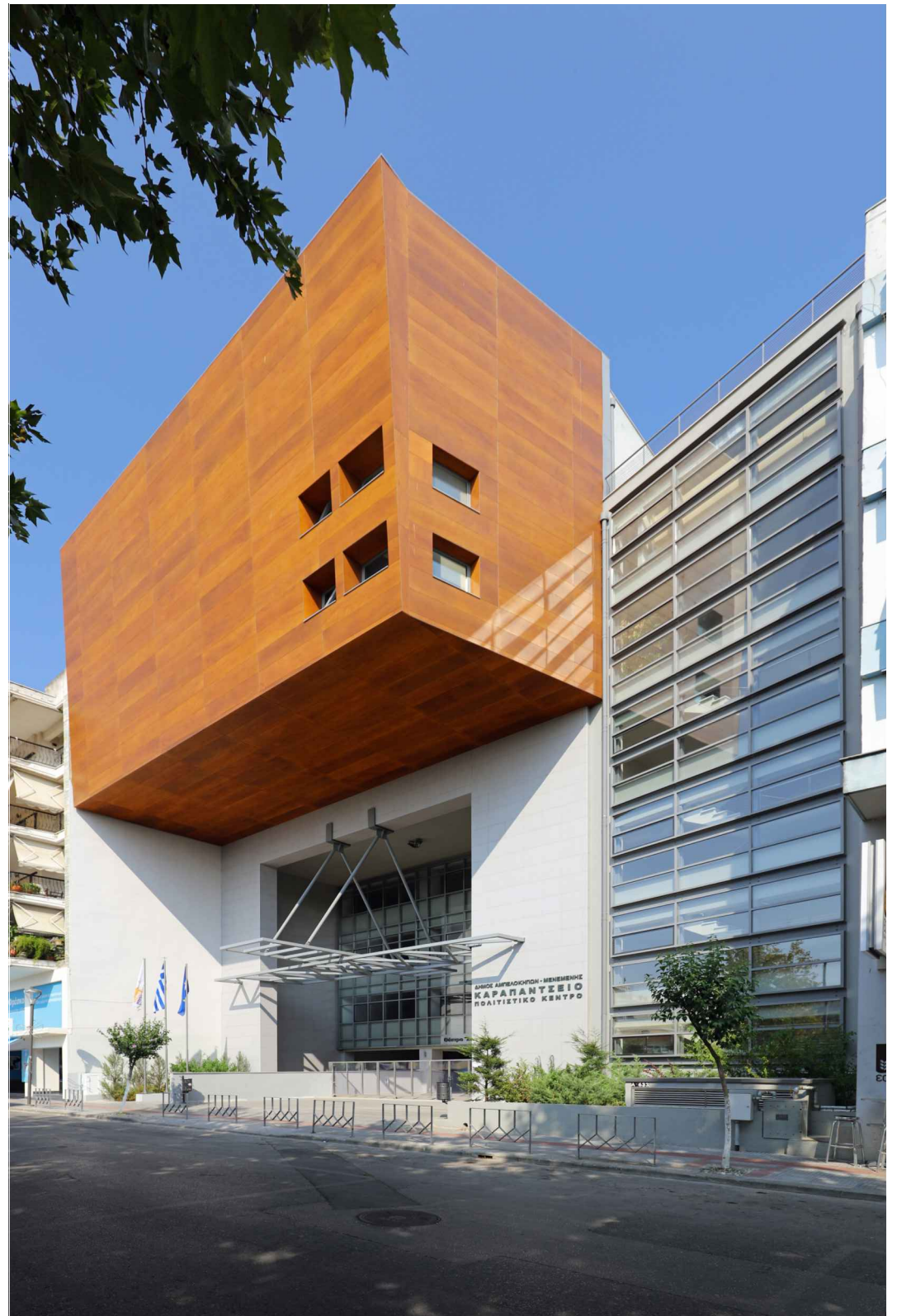
Η κεντρική ιδέα της σύνθεσης ήταν η δημιουργία ενός τοπόσημου εμφανώς διαφοροποιημένου από το τυπικό αστικό περιβάλλον της περιοχής που αποτελείται από συμβατικές πολυκατοικίες εν σειρά με τους χαρακτηριστικούς συνεχείς εξώστες, τις συστοιχίες ανοιγμάτων και τα καταστήματα στο ισόγειο. Ο στόχος της δημιουργίας ενός έργου αναφοράς δημόσιας αρχιτεκτονικής έπρεπε να επιτευχθεί με ιδιαίτερα χαμηλό κόστος υλοποίησης και λειτουργίας ώστε να προκύψει μια βιώσιμη δομή πολιτισμού.

Βασική λειτουργική επιλογή ήταν η απελευθέρωση του ισόγειου χώρου με τη χρήση pilotis, εξασφαλίζοντας τη μεγιστοποίηση του δημόσιου χώρου με τη δημιουργία ημιυπαίθριου χώρου στο ισόγειο και την ελεύθερη προσπέλαση προς τον ακάλυπτο χώρο που διαμορφώθηκε σε χώρο πρασίνου. Με αυτά τα δεδομένα αποφασίστηκε η αντισυμβατική χωροθέτηση της θεατρικής αίθουσας, που καταλαμβάνει σημαντικά μεγαλύτερη κάλυψη, στις ανώτερες στάθμες.

Η διαμόρφωση της εξωτερικής μορφής του Πολιτιστικού Κέντρου Αμπελοκήπων ανταποκρίνεται στις βασικές λειτουργικές και συνθετικές επιλογές που προαναφέρθηκαν. Επιπλέον επιδίωξη ήταν να δημιουργηθεί ένα πρωτότυπο σημείο αναφοράς σε μια περιοχή της γενικά άμορφης δυτικής περιφέρειας του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης.

Η σκηνή σε αναρτημένο πρόβολο κυριαρχεί στο ανώτερο τμήμα της όψης. Παράλληλα η υποχώρηση των υπόλοιπων ορόφων από τα υποστυλώματα της πρόσοψης προσδίδει έναν ιδιαίτερο αστικό χαρακτήρα στο κτίριο δημιουργώντας μια μορφή σύνθετης παρόδιας και διαμπερούς στοάς που υπογραμμίζει το δημόσιο χαρακτήρα του Πολιτιστικού Κέντρου. Η διευθέτηση αυτή απελευθερώνει το σύνολο του οικοπέδου στο ισόγειο και τον περισσότερο χώρο του οικοπέδου στις τέσσερις πρώτες στάθμες μειώνοντας σημαντικά το φαινόμενο όγκο, ενώ παράλληλα προσδίδονται ραδινές αναλογίες στο σύνολο.

Επάνω από την ισόγεια στάθμη διευθετήθηκαν τρεις «τυπικοί» όροφοι με παρόμοια βασική διάταξη, όπου οι κύριοι χώροι τοποθετούνται στη όψη που βρίσκεται σε υποχώρηση μέσα από τη «στοά» που δημιουργείται, ενώ οι προσπελάσεις και οι βοηθητικοί χώροι τοποθετούνται στην πίσω πλευρά και στην πλάγια δεξιά πλευρά της κάτοψης, όπου βρίσκονται και οι δύο κατακόρυφοι πυρήνες επικοινωνίας. Η διαίρεση αυτή επιτρέπει στον κάθε όροφο να στεγάσει μια διακεκριμένη. Στον πρώτο όροφο χωροθετήθηκε το γυμναστήριο, στο δεύτερο όροφο η σχολή χορού με αντίστοιχη διάταξη και στον τρίτο όροφο η βιβλιοθήκη.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Νίκος Καλογήρου, Πρόδρομος Βασιλειάδης, Τέλης Βασιλειάδης, Βίκυ Ευταξά, Νιόβη Καραμήτρου, Δημήτρης Σιμώνης, Αλεξία Φιλίππου

ΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Γιώργος Αναγνωστόπουλος, Ντίνος Μακέδος, Σωτήρης Μελλίδης, Πάρις Μπίλλιας

Η/Μ ΜΕΛΕΤΗ

Γιάννης Λεβέντης, Μαρία Θεοδοσοπούλου

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ 2008-2009

ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ 2009-2016

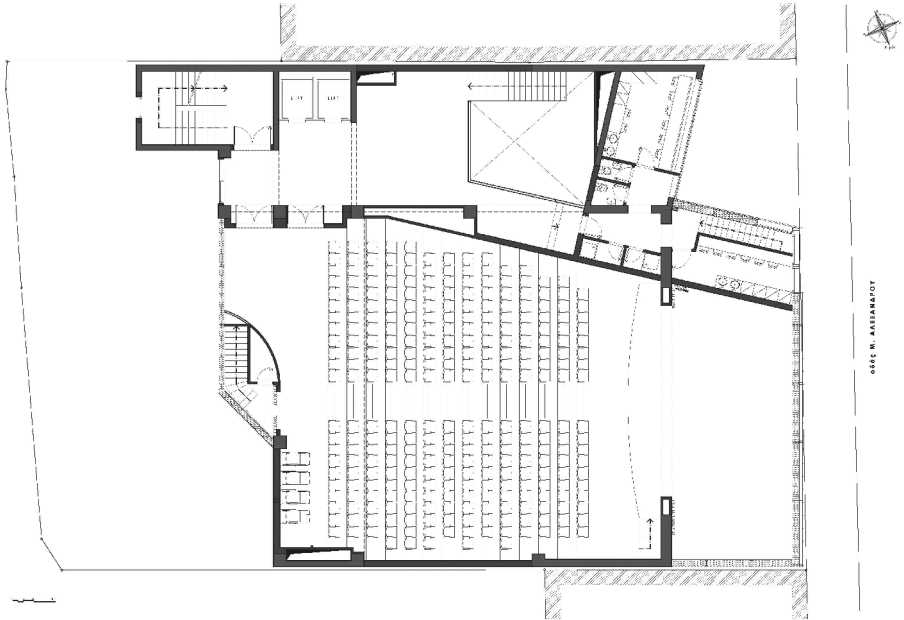

Ο ημιυπαίθριος χώρος στην pilotis του ισόγειου

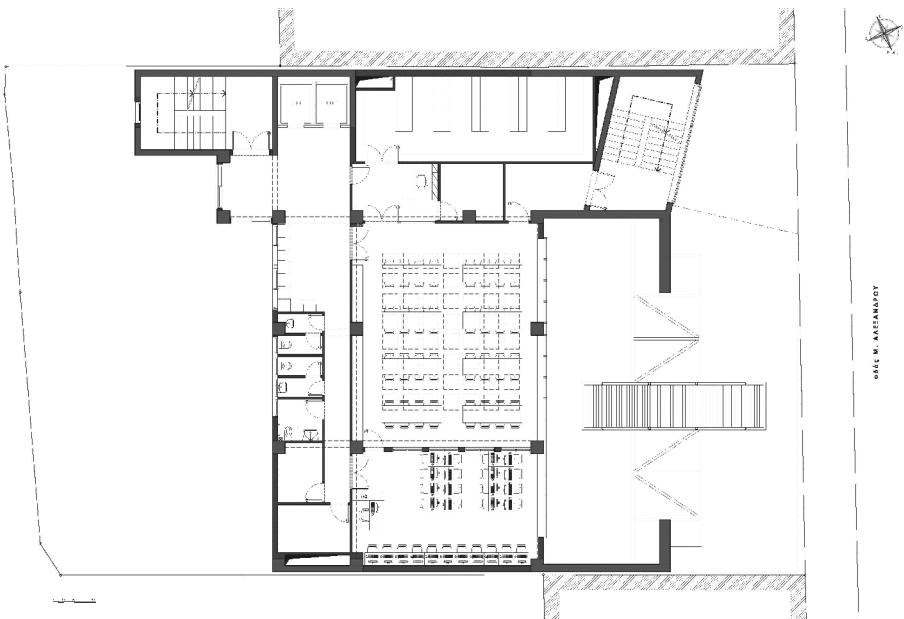
ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το Θέατρο Σοφία Βέμπο και το Καραπάντσειο πολιτιστικό κέντρο Αμπελοκήπων - Μενεμένης

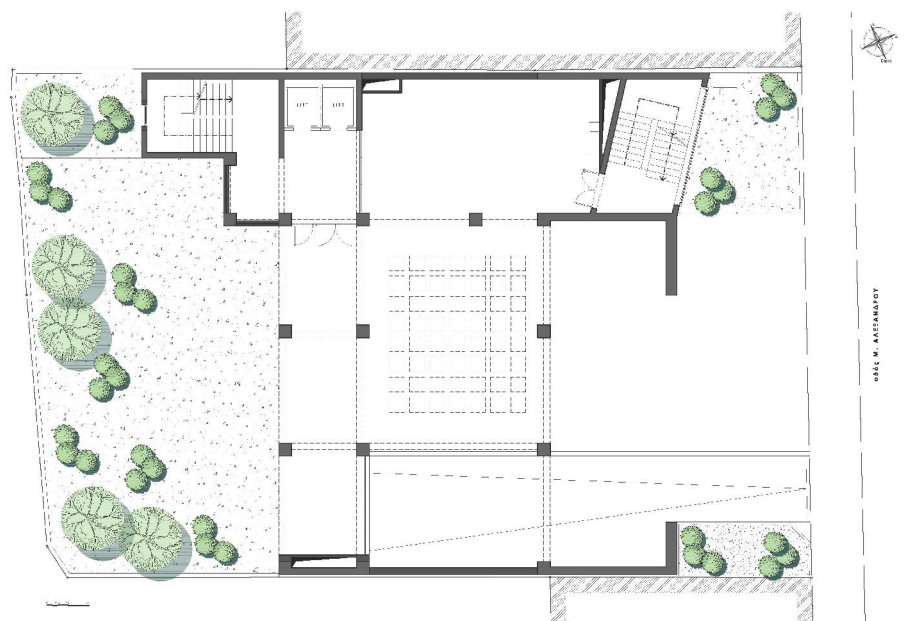
Στις ανώτερες στάθμες (4ο -6ο όροφο) αναπτύχθηκε η αμφιθεατρική αίθουσα θεαμάτων, χωρητικότητας 300 ατόμων, που έχει σχεδιαστεί για πολλαπλές χρήσεις. Περιλαμβάνει εγκαταστάσεις πλήρους θεατρικής υποδομής, με εξοπλισμένη σκηνή εσωτερικού ύψους 9,5 m που επαρκεί για την κατακόρυφη ανάρτηση σκηνικών. Οι κοινόχρηστοι χώροι εξυπηρέτησης του κοινού (φουαγιέ) είναι άνετοι και τοποθετήθηκαν σε δύο στάθμες στη δεξιά και πίσω πλευρά της κάτοψης.

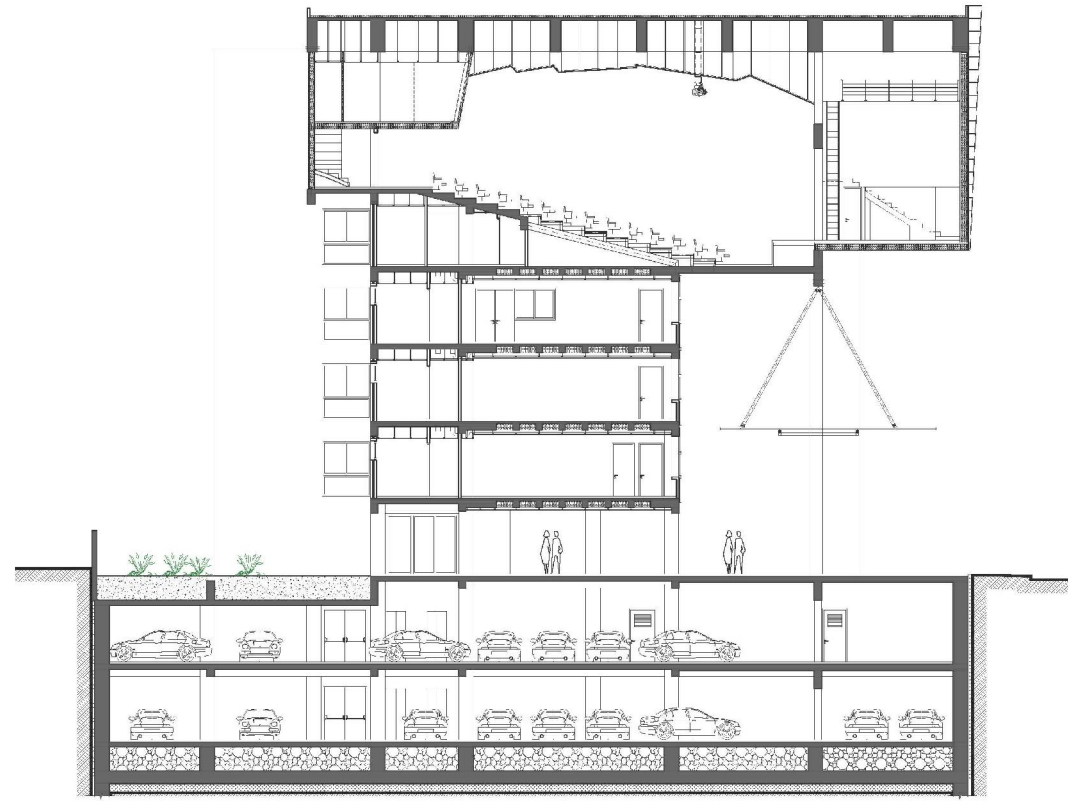
Κάτοψη της αίθουσας θεαμάτων (5η στάθμη)

Κάτοψη του «τυπικού» ορόφου στη στάθμη της βιβλιοθήκης

Κάτοψη ισογείου με το φυτεμένο δώμα και τον ημιυπαίθριο χώρο

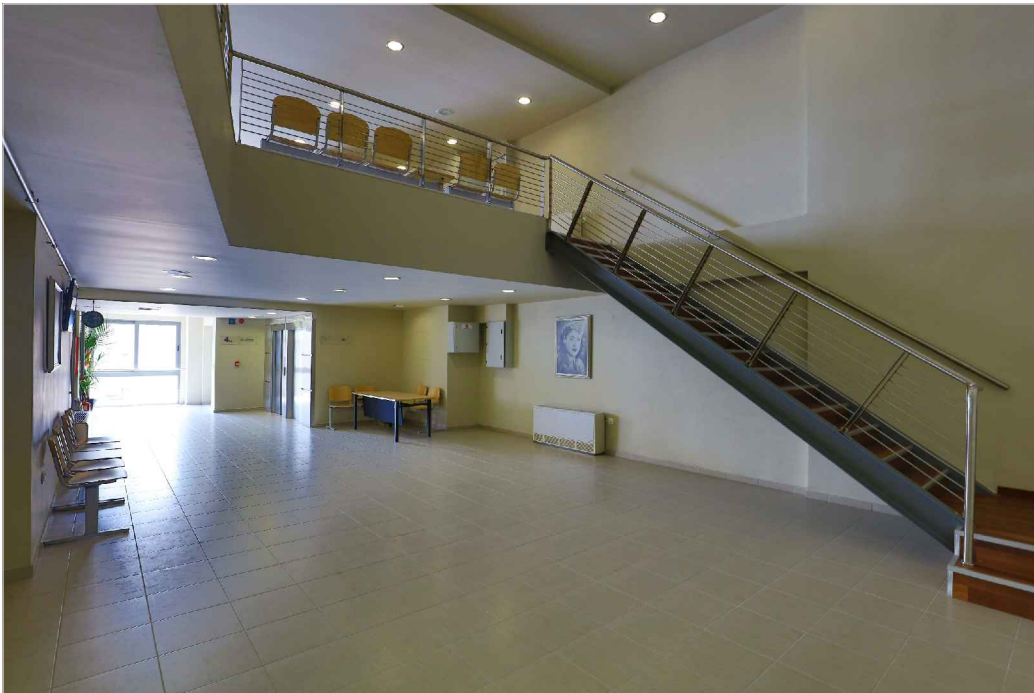

Εγκάρσια τομή

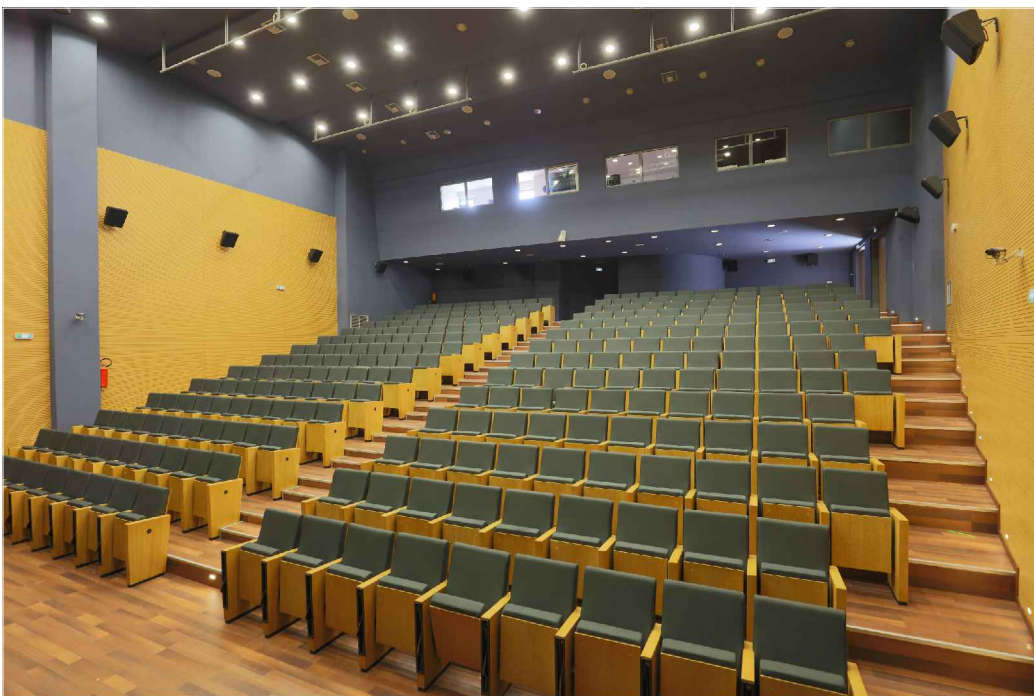

ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το Θέατρο Σοφία Βέμπο και το Καραπάντσειο πολιτιστικό κέντρο Αμπελοκήπων - Μενεμένης

Το φουαγιέ της αίθουσας θεαμάτων στην 4η στάθμη

Άποψη της αίθουσας θεαμάτων

Άποψη της αίθουσας θεαμάτων και της σκηνής

Η κύρια όψη αποτελεί σύνθεση τριών βασικών στοιχείων. Το χαμηλότερο τμήμα διαμορφώθηκε σε υποχώρηση πίσω από μια υψίκορμη αστική στοά που στο ισόγειο είναι διαμπερής και οδηγεί στις εισόδους και στον διαμορφωμένο ακάλυπτο. Η περιοχή αυτή πλαισιώθηκε από φέροντα στοιχεία μορφής Π. Το τριώροφο τμήμα της όψης σε υποχώρηση καλύφθηκε με μεταλλικό υαλοπέτασμα αλουμινίου που διαμορφώθηκε με εναλλαγή συνεχών γραμμικών ανοιγμάτων και μεταλλικών «στηθαίων» κάτω από τις ποδιές των παραθύρων. Στη δεξιά πλευρά της όψης το κλιμακοστάσιο υπογραμμίστηκε ως κατακόρυφο συνεχές στοιχείο, με οριζόντια μεταλλικά παράθυρα αλουμινίου. Η ύπαρξη των διαφορετικών σταθμών στα πλατύσκαλα έδωσε την αφορμή να υπογραμμιστούν τα ενδιάμεσα αυτά επίπεδα.

Στο επάνω μέρος ο αναρτημένος μεταλλικός τολμηρός πρόβολος της σκηνής, με κεκλιμένο προς τα έξω το εμπρόσθιο τμήμα του, επενδύθηκε με πάνελ από ειδικά επεξεργασμένο ξύλο. Έτσι υποδηλώθηκε διακριτικά η ελαφρά κατασκευή και η σημασία του τόπου όπου εντοπίζονται τα πολιτισμικά δρώμενα. Εδώ υπάρχουν ελάχιστα σχισμοειδή μικρά ανοίγματα που αντιστοιχούν στα καμαρίνια. Ένα πρόσθετο στοιχείο της όψης είναι το αναρτημένο μεταλλικό στέγαστρο που σηματοδοτεί την κεντρική προσπέλαση του κοινού προς την είσοδο.

Συνολικά η σύνθεση εντάσσεται σε μια σύγχρονη αρχιτεκτονική προσέγγιση με καθαρές αφαιρετικές επιφάνειες χωρίς να προδίδεται η τιμιότητα της κατασκευής. Οι εσωτερικές λειτουργίες του Πολιτιστικού Κέντρου υποδηλώνονται διακριτικά στην πρόσοψη. Υπάρχει ακόμα μια έμμεση αναφορά στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική της ευρύτερης περιοχής με την ανοιχτή εσωτερική αυλή, τη βαρύτερη βάση και την έντονη προεξοχή του κυρίαρχου χώρου του θεάτρου στη στέψη με την ελαφρά κατασκευή από μέταλλο και ξύλο.

Το κτίριο υλοποιήθηκε με χαμηλό κόστος, 3.000.000 € περίπου, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της μελέτης εφαρμογής, χωρίς καμία υπέρβαση στη φάση της κατασκευής.